

Uitvoeringsprogramma 2026 VTH Servicecentrum MER – Omgevingsdienst

In opdracht van

Gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen

Uitvoeringsprogramma voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de Omgevingswet, Algemene Plaatselijke Verordening en enkele bijzondere wetten

Colofon

Datum	*juni 2026*
Versie	*1.0*
Status	*Concept*

Inhoudsopgave

Het Uitvoeringsprogramma VTH op één pagina 3
1 Inleiding 4
1.1 Achtergrond 4
1.2 Doel van het uitvoeringsprogramma 4
1.3 Organisatorische inbedding 5
1.4 Leeswijzer 5
2 Relevante ontwikkelingen 6
2.1 Landelijke ontwikkelingen 6
2.2 Regionale ontwikkelingen 7
2.3 Interne ontwikkelingen 8
3 Systematiek van programmeren 10
3.1 Doelen op basis van omgevings- en risicoanalyse 10
3.2 Doelen op basis van de verordening 12
3.3 Actualiteit van VTH-doelen 13
3.4 Geraamde productie 13
3.5 Geraamde uren 13
4 Werkverdeling 14
Bijlage A: Uitvoeringsprogramma – raming van producten en formatie 15
Bijlage B. Uitvoeringsprogramma VTH-taken Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Het Uitvoeringsprogramma VTH op één pagina

Waarom dit uitvoeringsprogramma?

- Concretisering van VTH-beleid.
- Benoemen van producten/diensten/instrumenten die we dit jaar inzetten.
- Raming van te realiseren producten en hiervoor benodigde uren.
- Jaarlijks uitvoeringsprogramma is wettelijke plicht.

Wat valt hieronder?

Vergunningverlening, toezicht en handhaving van het Omgevingsrecht(+), dus voor bouwen, slopen, brandveilig gebruik, monumenten en archeologie, water, ruimtelijke ordening, kappen, aanleg, reclame, inrit/uitweg, natuurbescherming, aangevuld met taken op grond van de APV en enkele bijzondere wetten.

Onze reguliere instrumenten

- Vergunningen bouw, slopen, brandveilig gebruik, kappen, inrit/uitweg, monumenten, APV, bijzondere wetten en omgevingsplan.
- Meldingen bouw, sloop, brandveilig gebruik, omgevingsplan.
- Toezicht na vergunning/melding.
- Toezicht na klachten en in vrije veld.
- Handhaving en juridische afhandeling/advisering

Extra inzet om doelen te realiseren op:

- Projecten
- Dienstverlening
- Uitvoeringskwaliteit
- Financiën

Verwachte inzet

- Totaal 116.886 uren (= 83,49 fte) van MER Omgevingsdienst
  - Maasgouw 29 fte
  - Echt-Susteren 34,8 fte
  - Roerdalen 19,7 fte
- Exclusief uren van de drie MER-gemeenten die bijdragen aan realisatie Uitvoeringsprogramma (ruimtelijke adviezen, riolering, groen, verkeer)
- Milieutaken worden uitgevoerd door ODNML, zie bijlage B
- Advisering vanuit VRLN mbt bluswater en bereikbaarheid

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Door de colleges van de drie MER-gemeenten is op ... (datum) het VTH Beleidsplan 2026-2029 goedgekeurd. In het beleidsplan zijn 5 concrete beleidsdoelen geformuleerd, die de richting bepalen van de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) door de Omgevingsdienst van het Servicecentrum MER. Deze doelen zijn gebaseerd op een analyse van de omgeving en de risico's. Het VTH-beleid laat aldus zien wat we willen bereiken.
De 5 beleidsdoelen zijn:

- Verlenen van een hoog dienstverleningsniveau binnen redelijke termijnen
- Behoud en verbetering van de kwaliteit, fysieke veiligheid en duurzaamheid van de leefomgeving
- Voorkomen van overtredingen en het verbeteren van naleefgedrag
- Sterke relatie tussen bestuur en burgers
- Het leveren van maatwerk met oog voor algemene belangen

De in dit Uitvoeringsprogramma beschreven taken dragen bij aan de realisatie van deze doelen. Dat gebeurt enerzijds door het toetsen van vergunningaanvragen aan de relevante regelgeving, het uitvoeren van toezicht en waar nodig het toepassen van handhaving. Anderzijds worden specifieke projecten geïnitieerd ter uitvoering van het vastgestelde beleid. Zowel de reguliere taken als de projecten komen in dit Uitvoeringsprogramma aan bod.

Binnen de kaders van het VTH-beleid zijn in dit programma de belangrijkste aandachtspunten voor het jaar 2026 aangegeven. Zowel de doelen (‘wat’) als de werkwijzen (‘hoe’) geven ons de richting voor de komende jaren, waarin we de taken in de fysieke leefomgeving uitvoeren.
Dit is het ‘Uitvoeringsprogramma VTH 2026’ van de colleges van de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.

1.2 Doel van het uitvoeringsprogramma

Met dit uitvoeringsprogramma (UP) geven de colleges van Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen invulling aan de wettelijke verplichting om de uitvoering van de vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken - de VTH taken - te programmeren. De doelstelling is dat in 2026 door het verlenen van vergunningen, het houden van toezicht op de naleving van regels en waar nodig handhaven, de veiligheid wordt gewaarborgd, de overlast wordt beperkt en dat de kwaliteit van de leefomgeving wordt behouden en waar mogelijk verbeterd. Dat alles met een zo hoog mogelijke kwaliteit en tegen zo laag mogelijke kosten.

In dit uitvoeringsprogramma wordt de benodigde capaciteit geschat voor de instrumenten die we in 2026 gebruiken, zodat we met de beschikbare middelen onze doelen zo goed mogelijk kunnen behalen.

Het gaat om de instrumenten die we gebruiken voor onze VTH-taken, vooral voor de landelijke regels die we uitvoeren en de regels in het omgevingsplan. Dit betreft bijvoorbeeld regels voor bouwen, slopen, brandveiligheid, monumenten, reclame, bomen kappen, natuurbescherming en in- en uitritten.

In de Omgevingswet en de bijbehorende besluiten staan regels die we moeten volgen bij het uitvoeren van deze taken. Dit uitvoeringsprogramma zorgt ervoor dat we aan deze regels voldoen. Het programma laat zien hoe wij transparant omgaan met de uitvoering van het VTH-beleid voor burgers, bedrijven, onze gemeentelijke organisatie en onze samenwerkingspartners.

Het Uitvoeringsprogramma van de MER-OD gaat verder dan de 'traditionele' VTH-taken. Ook een groot deel van de taken ter uitvoering van de Algemene Plaatselijke Verordening en het toezicht op de openbare ruimte is in mandaat belegd bij de MER-OD. Beide 'plustaken' maken onderdeel uit van dit programma.

1.3 Organisatorische inbedding

De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen werken nauw samen op het gebied van bedrijfsvoering en backoffice dienstverlening in het Servicecentrum MER. Het Servicecentrum heeft als doel de opdrachtgevers en daarmee ook de inwoners in het MER-gebied professioneel, efficiënt en nabij van dienst te zijn, tegen minder kosten. In 2013 is de eerste afdeling - de MER Omgevingsdienst (verder: MER-OD) - van start gegaan. De MER-OD is het antwoord van Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen op de landelijke kwaliteitseisen op het gebied van het omgevingsrecht. Uitgangspunt bij de uitvoering van de VTH taken zijn de 5K's: Kwaliteit, Klantgerichtheid, Kostenreductie, Kwetsbaarheidsvermindering en Kleur Lokaal. Daarbij zet de MER-OD vooral in op het continu verbeteren van de kwaliteit van haar processen en producten, het leggen van verbindingen met de drie opdrachtgevers en het organiseren van bestuurlijke nabijheid.

We werken nauw samen met drie MER-gemeenten, de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML) en de Veiligheidsregio (VRLN). Ook werken we voor specifieke projecten samen met andere overheden en instanties, zoals Waterschap Limburg, GGD, andere gemeenten en provincie Limburg.

Het uitvoeringsprogramma is de leidraad voor de uitvoering van de taken. Natuurlijk kan de uitvoering door verschillende omstandigheden veranderen. Dit wordt meegenomen wanneer we aan het einde van het jaar rapporteren over de resultaten in ons jaarverslag. De ervaringen worden vervolgens verwerkt in het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 benoemen we de ontwikkelingen die het komende jaar invloed hebben op onze taakuitvoering. In hoofdstuk 3 beschrijven we de systematiek van programmeren en schatten we de 'productie' van onze VTH-activiteiten in 2026. In hoofdstuk 4 vertalen we de inzetraming naar de organisaties die de werkzaamheden uitvoeren.
In bijlage A vindt u de uitgewerkte taakonderdelen VTH ter realisatie van de gestelde doelen, die in mandaat zijn belegd bij de Omgevingsdienst van het Servicecentrum MER, voorzien van aantallen producten per taakonderdeel, een overzichtstabel met de raming van de benodigde en beschikbare formatie en een weergave van de beschikbare middelen in de begroting 2026. Verder is het Regionaal Uitvoeringsprogramma van de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg 2026 bijgevoegd. Over het uitvoeringsprogramma van de Veiligheidsregio Limburg Noord beschikken wij niet.

2 Relevante ontwikkelingen

Een aantal ontwikkelingen heeft invloed op ons werk in 2026. We noemen hieronder de ontwikkelingen met de grootste impact.

2.1 Landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet – dienstverleningsopgave en participatie

De Omgevingsdienst werkt dagelijks aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving in de drie MER-gemeenten. Deze missie combineert de Omgevingsdienst met het uitvoeren van een dienstverlenende taak ten behoeve van de burgers en bedrijven in het MER-gebied die steeds belangrijker wordt. Burgers en bedrijven mogen een (digitaal) toegankelijke overheid verwachten, en daarnaast adequate en efficiënt ingeregelde werkprocessen met zo kort mogelijke doorlooptijden en kwalitatief hoogwaardige producten. Bij ontevredenheid wordt een evaluerend verbetergesprek gevoerd, waarbij onze medewerkers zich lerend opstellen. Samenvattend zijn dit de vier accenten ('voorkant', proces, inhoud en nazorg) waar de Omgevingsdienst voortdurend mee aan de slag is en zo haar werk continu verbetert. Deze dienstverleningsopgave zal de komende jaren in ontwikkeling blijven, mede aangejaagd door de Omgevingswet en het mede op basis van het in die wet ingeregelde initiatievenproces: om burgers en bedrijven zo vroeg mogelijk, in de informele fase van het proces, de gewenste duidelijkheid geven over hun (bouw)initiatief.
Specifieke aandacht zal de komende jaren gaan naar verdere digitale doorontwikkeling van de dienstverlening (met als belangrijke component het adequaat inrichten van toepasbare regels), de optimalisering van het recent geïntroduceerde flitsvergunningproces (een snelle procedure voor eenvoudige vergunningsplichtige activiteiten) en het blijven investeren in de communicatie met onze burgers en bedrijven. Daarbij is ook het creëren van meer bestuurlijke sensitiviteit bij medewerkers een belangrijk ontwikkelaspect.
Het kader voor al deze ontwikkelingen wordt bepaald door de (steeds sneller wijzigende) wetgeving, het gemeentelijk beleid en meer specifiek de brede dienstverleningsprojecten vanuit het MER-overkoepelende Programma Dienstverlening.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Het bouwtoezicht ondervindt inmiddels voorzichtige effecten van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Het gaat samengevat om twee concrete effecten.

1. Er is een verschuiving van de werkzaamheden merkbaar: een deel van het effectieve bouwtoezicht valt weg, en daarvoor in de plaats komen meer technisch-administratieve werkzaamheden (beoordeling borgingsplan en bouwmelding, afstemming met de kwaliteitsborger);
2. Het aantal klachten met betrekking tot (vermeend) illegaal bouwen neemt toe. Als gevolg van het verminderde bouwtoezicht en het wettelijke verminderde aantal vergunningplichtige bouwwerkzaamheden, neemt het aantal 'niet gereguleerde' (vergunningsvrije) bouwactiviteiten toe. Dit gaat – blijkt de afgelopen maanden – steeds meer hand in hand met meer klachten ("mag dit wel", "waarom is hier geen vergunning voor aangevraagd", "dit is helemaal niet vergunningsvrij", etc.).

De druk op het bouwtoezicht is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Mede als gevolg van de in 2025 al iets naar beneden bijgestelde, formatie bouwtoezicht van de Omgevingsdienst levert dit een hoge werkdruk op. Dat noopt tot nader bestuurlijk overleg in 2026, zodat prioriteiten kunnen worden gesteld dan wel alsnog gekozen kan worden voor formatie-uitbreiding.
Over deze concrete impact op werkinhoudelijk niveau heen, speelt landelijk nog steeds een principiële discussie rondom de Wkb. Uit de praktijk blijkt dat de beoogde effecten niet worden gerealiseerd, onder meer door een schrijnend tekort aan private kwaliteitsborgers. Ook blijkt dat de hele bouwprocedure voor de initiatiefnemer veel duurder uitpakt dan verwacht. Deze aanhoudende politieke discussie maakt dat er in de uitvoering nog steeds met de nodige voorzichtigheid moet worden gehandeld als het gaat om het doorvoeren van (meer) formatieve consequenties.

2.2 Regionale ontwikkelingen

ODNML

De nieuwe regionale milieudienst, de opvolger van de op basis van een netwerkconstruct functionerende RUD Limburg Noord, die Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg heet (verder ODNML) is van start gegaan op 1 april 2026. Deze ontwikkeling heeft grote impact op de MER Omgevingsdienst en de drie gemeenten. Een (beperkt) deel van de taken van de MER Omgevingsdienst is overgegaan naar de ODNML. En bijgevolg ook de functies en de betreffende medewerkers. Het gaat om 14 fte van de totale 95 fte van onze Omgevingsdienst. Het betreft de taken op het gebied van milieuvergunningverlening, milieutoezicht en enkele milieuspecialistische taken (geluid, bodem, externe veiligheid, energie, asbest). De komst van deze fysieke milieudienst heeft aldus formatieve en financiële consequenties voor het Servicecentrum MER. Deze consequenties zijn vertaald in de begroting 2026 en ook in dit uitvoeringsprogramma. De nieuwe ODNML wordt gefinancierd door de deelnemende gemeenten. De gemeenten hebben de bijgestelde (want hoger uitvallende) gemeentelijke bijdrage aan de nieuwe GR ODNML moeten verwerken in de eigen gemeentelijke begroting. In 2026 en 2027 zal nog veel aandacht en inzet nodig zijn voor het inrichten van alle werkprocessen om de samenwerking tussen de ODNML, MER Omgevingsdienst en de gemeenten vlot te laten verlopen. Ook wordt accounthouderschap voor de ODNML georganiseerd.

VRLN

De drie colleges van de MER-gemeenten hebben recentelijk besloten om de brandpreventietaken, die sinds 2013 – bij de start van het Servicecentrum MER – waren belegd bij de Omgevingsdienst terug over te dragen aan de Veiligheidsregio Limburg Noord. Dit heeft allerlei consequenties voor de Omgevingsdienst. Er worden per 1 januari 2027 taken en ook het bijbehorend personeel (3,2 fte) overgedragen, er dienen nieuwe werkafspraken te worden gemaakt tussen de gemeenten, de Omgevingsdienst en de Veiligheidsregio en de financiering (begroting) wijzigt voor de betrokken organisaties.

Digitale samenwerking in Limburg

De inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt digitaal ondersteund door de nieuwe software Rx.Mission. Dit voorziet tevens in de aansluiting op het zogenoemde Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Doorontwikkeling van het DSO en Rx.Mission zal de komende jaren nog nodig zijn, ook met het oog op het realiseren van specifieke digitale deeloplossingen (zoals het decentraal loket voor APV-aanvragen). Deze doorontwikkeling krijgt inmiddels steeds meer vorm in bredere afstemming binnen

Limburg (georganiseerd onder de vlag van SGIV). Ook andere digitale oplossingen zijn in ontwikkeling: de applicatie City Control voor onze boa's en de meldapp voor burgers (Fixi).

2.3 Interne ontwikkelingen

Versterkte aandacht voor ondermijning/ACT/Limburgse Norm

De medewerkers van de Omgevingsdienst worden steeds vaker ingezet om te ondersteunen bij de aanpak van ondermijnende activiteiten in de drie gemeenten. De introductie van het ACT! heeft die ureninzet alleen maar versterkt. Naar verwachting zal dit ook in 2026 onverminderd aandacht moeten krijgen. De Omgevingsdienst haakt in dit kader ook aan bij de ontwikkelingen rondom de Limburgse Norm.

Inzet van de Omgevingsdienst is om deze werkzaamheden, zeker ook omdat deze een nadrukkelijke bestuurlijke prioriteit kennen, in te passen in de jaarplanningen. Deze urenimpact doet zich met name bij de toezichthouders en de juristen voor. Vooralsnog verbindt de Omgevingsdienst hier geen formatieve consequenties aan, maar bij een verdere toename van de benodigde ondersteuning vanuit de Omgevingsdienst in de ACT-projecten, zal dit niet zonder gerichte (bestuurlijk afgewogen) formatieve gevolgen kunnen blijven. De komende tijd zal de betreffende ureninzet goed worden gemonitord.

Impact toename gebiedsgericht toezicht

De boa-capaciteit bij de Omgevingsdienst is de afgelopen jaren – op vraag van de gemeenten – sterk uitgebreid. Reden daarvoor is de sterk toegenomen hoeveelheid klachtmeldingen, de toegenomen handhaving op het onjuist aanbieden van afval en de wens van gemeenten om de boa's meer gebiedsgericht te laten patrouilleren op de aspecten die per gemeente belangrijk worden gevonden. In 2025 heeft er opnieuw een stevige uitbreiding van de boa-inzet plaatsgevonden voor Maasgouw (2 fte) en Echt-Susteren (3 fte). In 2026 wordt de capaciteit in de gemeente Roerdalen met 1,5 fte uitgebreid. De middelen hiervoor zijn door de raad van Roerdalen in de zomer van 2025 beschikbaar gesteld. Deze uitbreiding maakt het team boa-toezicht van de 3 gemeenten bij de Omgevingsdienst inmiddels verdubbeld is en 13 fte groot is.

Deze bestuurlijk geaccordeerde formatie-uitbreiding wordt in de begrotingswijziging 2026 meegenomen en zal daarmee regulier onderdeel van de begroting 2027 zijn. Daarbij verdient aandacht dat deze formatie-uitbreiding – naast de effectieve verhoogde ureninzet die dit met zich meebrengt – ook impact heeft op andere onderdelen van de Omgevingsdienst. Een toename van genoemde omvang– heeft logischerwijs ook consequenties voor de aansturing en de administratieve en juridische ondersteuning van dit team. Inzet van de Omgevingsdienst is om de effecten op de aansturing en administratie binnen de huidige formatie op te vangen. Wat echter niet meer is op te vangen binnen de huidige formatie, is de impact die de boa-uitbreiding heeft op de noodzakelijke juridische ondersteuning. De 'claim' op het juristenteam van de Omgevingsdienst is door het toegenomen gebiedsgericht toezicht de afgelopen jaren dienovereenkomstig groter geworden. Er komt – eenvoudig gesteld – veel meer werk 'naar binnen'. Dit betreft juridische vervolgacties op door BOA's geconstateerde overtredingen (denk aan afval, parkeren en overlastsituaties) en bestuurs- en strafrechtelijke ruggenspraak bij complexe handhavingszaken en meldingen waar steeds meer juridische kennis voor noodzakelijk is. Hierin zal de expliciet aan het BOA team gekoppelde jurist gaan voorzien. De inschatting is dat deze toegenomen juridische werkzaamheden met de inzet van 1 fte extra juridische ondersteuning kan worden opgevangen. De OD zal de inzet organiseren. De

formatieve gevolgen van deze uitbreiding zijn reeds in de begroting 2026 van het Servicecentrum MER meegenomen.
De toename van het gebiedsgericht toezicht leidt tot meer (geconstateerde) overtredingen en daarmee tot meer legalisatievraagstukken en vergunningaanvragen. Naast genoemde extra juridische werkzaamheden leidt dit ook tot een toenemende belasting voor zowel de collega's binnen de MER OD als voor de gemeenten zelf. Los van het achteraf constateren/handhaven is het belangrijk om meer in te zetten op voorlichting.
Een andere ontwikkeling die mogelijk gevolgen heeft voor het boa-toezicht, is de toenemende aandacht voor data-gedreven werken. Deze ontwikkeling, die ook al in MER-verband de nodige aandacht krijgt, is bovendien recentelijk (zomer 2025) benoemd als één van de projecten in het kader van de Regiodeal.

Veel ruimtelijke ontwikkelingen in MER-gemeenten
Impact (ruimtelijke) ontwikkelingen op instroom vergunningaanvragen: de komende jaren vinden diverse ontwikkelingen plaats op het gebied van de energietransitie (denk bijvoorbeeld aan de Clauscentrale in Maasgouw), en ook in het kader van geplande civieltechnische werken (voornamelijk de A2-uitbreiding in Echt-Susteren) die van substantiële invloed zullen zijn op het werkaanbod bij de Omgevingsdienst. Mogelijk zal extra capaciteit nodig zijn om alle vergunningaanvragen die zullen volgen en het te organiseren toezicht, te kunnen behappen.

Omgevingsplannen – advisering vanuit Omgevingsdienst
De gemeenten zullen de komende jaren intensief aan de slag gaan met het opstellen van omgevingsplannen. De advisering vanuit de MER Omgevingsdienst en ODNML is daarbij onontbeerlijk. Van belang is dat de uitvraag voor het leveren van deze specialistische adviezen met de nodige coördinatie en afstemming tussen de drie gemeenten, MER Omgevingsdienst en ODNML plaatsvindt. Dit is van belang om te voorkomen dat onze specialisten in voorkomende gevallen 'overvraagd' worden en bijgevolg de adviezen niet tijdig kunnen aanleveren.

3 Systematiek van programmeren

In dit hoofdstuk beschrijven we de systematiek van programmeren. Het daadwerkelijke uitvoeringsprogramma met een raming van de uren is opgenomen in bijlage A.

3.1 VTH-doelen en prioriteiten op basis van omgevings- en risicoanalyse

In ons VTH-beleid hebben we op basis van de 5 geformuleerde VTH-doelen de belangrijkste prioriteiten bepaald in de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze prioriteiten zijn gebaseerd op een risicoanalyse. We richten ons vooral op de onderwerpen met een hoge prioriteit, omdat daar de grootste risico's liggen en ze belangrijk zijn voor ons bestuur en de uitvoering van het beleid. Onderwerpen met een gemiddelde of lage prioriteit pakken we ook op, maar in mindere mate.

Voor onze gemeente betreft het de onderstaande hoge prioriteiten. Per prioriteit wordt hieronder aangegeven op welk doel deze prioriteit dient en welke extra inzet op deze prioriteit wordt geleverd, bovenop de reguliere werkzaamheden (vergunningverlening, regulier toezicht en handhaving). Voor die reguliere werkzaamheden wordt verwezen naar bijlage A.

Taakveld	Hoge prioriteit	VTH-doel	Beoogde extra uitvoering door
Vergunningverlening bouwen	Verlenen van omgevingsvergunningen bouwen conform juiste proces en kwaliteit	Verlenen van een hoog dienstverleningsniveau binnen redelijke termijnen Behoud en verbetering van de kwaliteit, fysieke veiligheid en duurzaamheid van de leefomgeving	• Doorontwikkeling van het initiatievenproces • Kwaliteitsaudits op proces, registratie en doorlooptijd
Vergunningverlening APV en bijzondere wetten	Verlenen van vergunningen o.g.v. APV en enkele bijzondere wetten conform juiste proces en kwaliteit	Verlenen van een hoog dienstverleningsniveau binnen redelijke termijnen Behoud en verbetering van de kwaliteit, fysieke veiligheid en duurzaamheid van de leefomgeving	• Meer afstemming met gemeenten (evenementencoördinator) over grote evenementen • Aandacht voor Bibob • Kwaliteitsaudits op proces, registratie en doorlooptijd • Inventarisatie exploitatievergunningen

Taakveld	Hoge prioriteit	VTH-doel	Beoogde extra uitvoering door
Toezicht bouwen	Risicovolle bouwactiviteiten, inclusief bouw- en sloopveiligheid worden tijdig en aantoonbaar gecontroleerd. Wkb-overgang en signalen GK1: signalen van kwaliteitsborgers en meldingen onder gevolgklasse 1 worden tijdig opgepakt.	Behoud en verbetering van de kwaliteit, fysieke veiligheid en duurzaamheid van de leefomgeving Voorkomen van overtredingen en het verbeteren van naleefgedrag	• Projectmatige aanpak onrechtmatige bewoning • Extra controles monumenten
Toezicht brandveiligheid	Risicovolle bouwwerken ihkv brandveiligheid worden tijdig en aantoonbaar gecontroleerd. Veilig Ondernemen	Behoud en verbetering van de kwaliteit, fysieke veiligheid en duurzaamheid van de leefomgeving Voorkomen van overtredingen en het verbeteren van naleefgedrag	• Deelname aan acties aanpak ondermijning en overige acties flexteam • Controles brandveiligheid evenementen en horeca
toezicht openbare orde / leefbaarheid	Gebiedsgerichte controles en zichtbare overtredingen in woon-, centrum- en industrie-gebieden Tijdige afhandeling Meldingen openbare ruimte Gebiedsgerichte controles en zichtbare overtredingen in natuur- en recreatie-gebieden Aanpak Ondermijning Toezicht op horeca en evenementen	Behoud en verbetering van de kwaliteit, fysieke veiligheid en duurzaamheid van de leefomgeving Voorkomen van overtredingen en het verbeteren van naleefgedrag Sterke relatie tussen bestuur en burgers	• Extra ureninzet boa’s op toezicht/handhaving parkeren, afvalregels en reclamebeleid • Controles evenementen en horeca • Ureninzet boa’s op water, buitengebied en natuurgebieden • Deelname in projectmatige aanpak Ondermijning • Uitvoering geven aan afspraken Limburgse Norm • Deelname aan activiteiten ACT!

Taakveld	Hoge prioriteit	VTH-doel	Beoogde extra uitvoering door
Handhaving	Adequate handhaving van overtredingen Toepassing (pre)mediation	Behoud en verbetering van de kwaliteit, fysieke veiligheid en duurzaamheid van de leefomgeving Voorkomen van overtredingen en het verbeteren van naleefgedrag Het leveren van maatwerk met oog voor algemene belangen	• Specialisatie deel juristenteam • Jurist gekoppeld aan boa-team (strafrecht versus bestuursrecht) • Juridische ondersteuning toezichtprojecten (onrechtmatige bewoning, ondermijning) • Meer inzetten op voeren van het 'goede gesprek' met burgers/bedrijven ter voorkoming van escalatie

3.2 Prioriteiten op basis van de verordening

Naast de prioriteiten uit onze omgevings- en risicoanalyse, heeft de gemeenteraad in de *Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht* aangegeven dat we ook prioriteit moeten geven aan:

- de dienstverlening,
- de kwaliteit van ons werk en onze producten, en
- de financiën.

Deze onderwerpen zijn in het VTH-beleid eveneens als belangrijke prioriteiten aangeduid. Per onderwerp wordt hieronder aangegeven op welke manier we in 2026 extra inzet leveren (bovenop onze reguliere werkzaamheden) om de geformuleerde VTH-doelen te realiseren.

Prioriteit	VTH-doel	Beoogde extra uitvoering door
Dienstverlening	Verlenen van een hoog dienstverleningsniveau binnen redelijke termijnen	Uitvoeren van projecten vanuit de regiegroep Dienstverlening. Voorbeelden van deze projecten zijn 'Dienstverlenings-DNA', WOO, Wep, WMEBV en het inrichten van een zogenoemd Decentraal Loket voor APV-gerelateerde producten. Daarnaast worden er verbeteringen in de dienstverlening doorgevoerd die een direct gevolg zijn van de Omgevingswet, zoals doorontwikkeling van het initiatievenproces, de flitsvergunning en het aanstellen van een regelanalist.
Uitvoeringskwaliteit	Draagt bij aan alle doelen	Er is een actief kwaliteitsteam binnen de MER Omgevingsdienst. Dit kwaliteitsteam jaagt het continu verbeteren van de kwaliteit van producten, diensten en werkprocessen aan. Voorbeelden zijn het verbeteren van de standaard-sjablonen, het uitvoeren van audits in het zaaksysteem en het ontwikkelen van de datakwaliteit.

Prioriteit	VTH-doel	Beoogde extra uitvoering door
Financiën	Draagt bij aan alle doelen	Door de Omgevingsdienst wordt sterk gestuurd op kostenreductie. Dit vindt onder meer plaats door het terugdringen van inhuur, het centraal organiseren van opleidingen en centraliseren van leveranciersmanagement (o.a. via SGIV).

3.3 Actualiteit van VTH-doelen

Het VTH-beleid is vastgesteld voor meerdere jaren. Aangezien het beleid is vastgesteld in 2026 en daarmee heel recent is, bestaat geen aanleiding voor het actualiseren van de VTH-doelen

3.4 Geraamde productie

Voor de reguliere werkzaamheden, die jaarlijks terugkomen, is in bijlage A benoemd welke aantallen we in 2026 verwachten. Dit zijn de werkzaamheden die we vanuit onze wettelijke bevoegdheid inzetten en niet specifiek aan één of meerdere doelen verbonden zijn.

3.5 Geraamde uren

De aantallen producten van de reguliere werkzaamheden zijn in dit Uitvoeringsprogramma – in tegenstelling tot eerdere Uitvoeringsprogramma's van de MER Omgevingsdienst – niet voorzien van een kengetal, maar is er op basis van de 'productie' trendlijn van de afgelopen jaren een inschatting gemaakt van de benodigde capaciteit voor de totale werklast per taakveld. De bedoeling is om voor het Uitvoeringsprogramma 2027 de kengetallen te herijken en die weer als basis te gaan gebruiken voor de berekening van de benodigde capaciteit. Het Uitvoeringsprogramma 2026 wordt net als dat van 2025, met name vanwege de nog niet voldoende bruikbare kengetallen van de nieuwe Omgevingswet-producten, nog als een overgangsversie gezien.

In bijlage A hebben we daarnaast een inschatting gemaakt van de benodigde formatie in 2026 voor de beoogde extra uitvoering (extra inzet bovenop de reguliere werkzaamheden) om bij te dragen aan het realiseren van de doelen.

4 Werkverdeling

Volgens het uitvoeringsprogramma (bijlage A) zijn er in totaal 116.886 uren nodig (= 83,49 fte). In deze uren zitten geen uren van de drie MER-gemeenten die worden geleverd in het kader van de realisatie van de producten uit dit Uitvoeringsprogramma (advisering riolering, verkeer, ruimtelijke ordening, groen). Deze uren zitten in de formatie en begroting van de gemeenten.

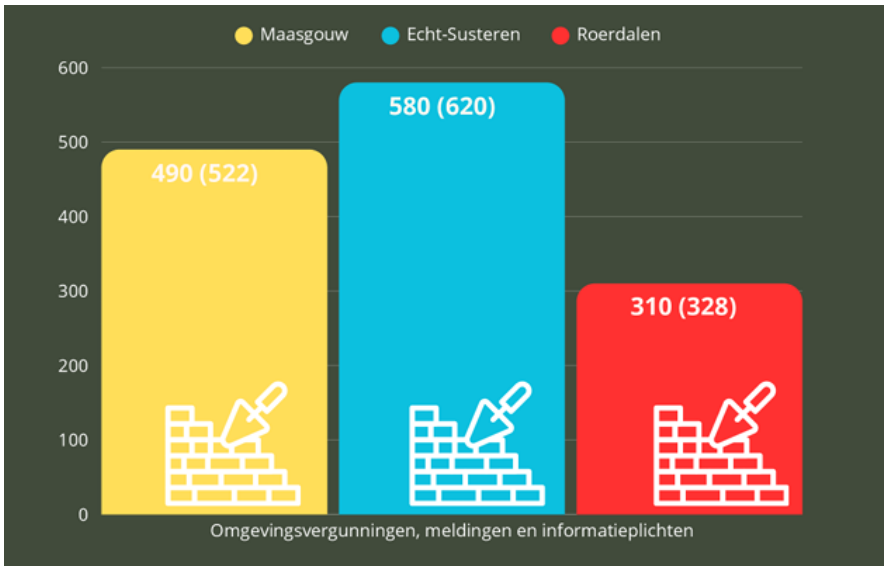
Daarnaast is er nog ureninzet nodig van de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML). En voor een klein deel (advisering met betrekking tot bluswater en bereikbaarheid) worden ook nog taken vanuit de Veiligheidsregio Limburg Noord uitgevoerd die bijdragen aan de realisatie van het Uitvoeringsprogramma. Deze uren zijn niet bekend.

Ongeveer 10% van deze uren is bestemd voor de doelen die we willen bereiken. De overige 90% wordt gebruikt voor de reguliere werkzaamheden.

Bijlage A: Uitvoeringsprogramma – raming van producten en formatie

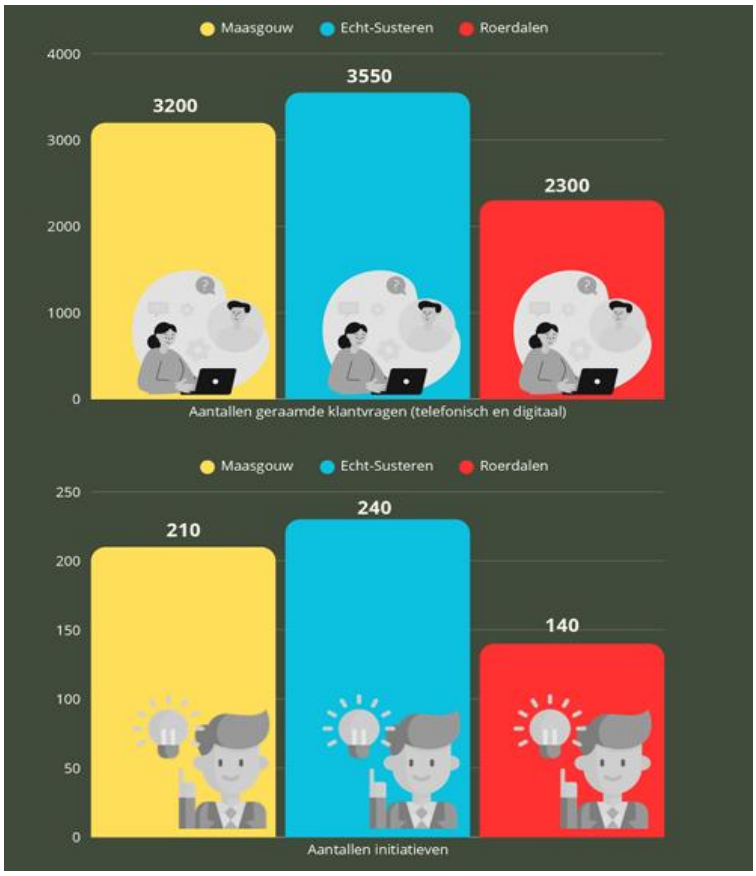
De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen hebben voor 2026 het hierna uitgewerkte takenpakket belegd bij de MER-OD. Het takenpakket bestaat uit de wettelijk opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, aangevuld met specifieke projecten en lokale accenten en speerpunten. Per taakveld worden de aantallen geraamde en geplande werkzaamheden aangeduid.

Vergunningen, meldingen en informatieplichten o.b.v. Omgevingswet
De MER-OD verleent vergunningen en behandelt meldingen en informatieplichten klantgericht en integraal voor activiteiten op het gebied van o.a. bouwen, ruimtelijke ordening, aanleg, uitweg/inrit, monumenten, sloop, kappen en brandveilig gebruik. Per 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking getreden. De impact van beide wetten op de omvang van de werkzaamheden bij de MER-OD is nog niet zodanig duidelijk dat hierop gedetailleerde ramingen kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld in de uitsplitsing in omgevingsvergunningen voor een omgevingsplanactiviteit en voor de technische bouwactiviteit. De daadwerkelijk benodigde capaciteit hangt daarnaast af van de economische situatie, de woningbouwopgave en het stikstofdossier. Bovendien leidt de nieuwe regelgeving nog altijd tot veel onduidelijkheid en juridisch uitzoekwerk, met bijbehorende extra druk op de capaciteit. Zoveel variabelen gelijktijdig maakt een adequate capaciteitsanalyse niet gemakkelijk. Wat wel opvalt in de aantallen van 2024 en 2025, is een toename van de enkelvoudige aanvragen. Daarnaast is het 'minderende' effect op het aantal aanvragen/meldingen/informatieplichten verwerkt als gevolg van de overdracht van de milieutaken naar de ODNML, per 1 april 2026. Per saldo leidt tot een raming, die iets lager ligt dan de 'caseload' 2025. Tussen haakjes de aantallen 2025.

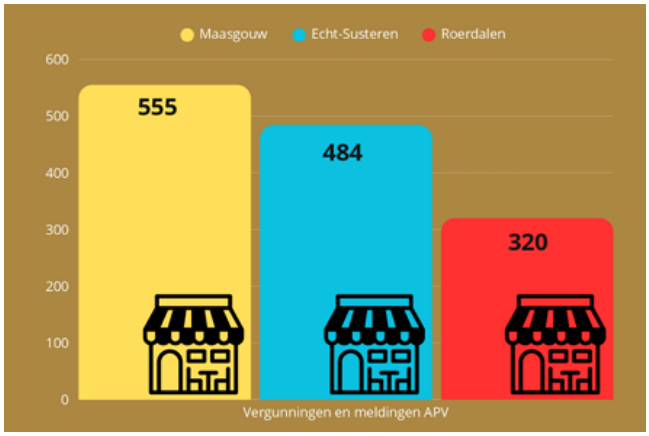
Behandelen klantvragen en initiatieven
Gemeenten en Omgevingsdienst staan samen voor een grote en complexe dienstverleningsopgave. Met de invoering van de Omgevingswet in 2024 is er meer ruimte ontstaan voor particuliere initiatieven en lokale afwegingen. Dat vraagt dat wij burgers en bedrijven nog beter ondersteunen. Niet alleen door nieuwe inhoudelijke kennis op te doen, maar vooral door verbinding te leggen: tussen vakgebieden, tussen medewerkers van gemeenten en Omgevingsdienst, en met ketenpartners zoals ODNML en de Veiligheidsregio (VRLN). Deze verbinding is essentieel omdat we steeds integraler werken.
De dienstverleningsspecialisten van de Omgevingsdienst zijn daarbij de eerste ingang en behandelen jaarlijks tussen de 9.000 en 10.000 telefonische en digitale vragen. Om initiatiefnemers al vroeg in hun proces beter te begeleiden, is in 2024 het initiatievenproces ingevoerd. In 2025 en 2026 is dit verder verbeterd, zodat klanten nog beter worden geholpen door bij voorkeur één vaste omgevingsregisseur

(casemanager). Initiatieven worden door de Omgevingsdienst in nauwe samenwerking met de fysieke domein teams van de drie MER-gemeenten behandeld. Een initiatief wordt beoordeeld op wenselijkheid en haalbaarheid. Daartoe is een proces ingericht, inclusief intake- en omgevingstafel. Het doel is dat de burger of het bedrijf dat een plan wenst te realiseren al in een vroegtijdig stadium - met de formele voorbehouden die daarbij altijd aan de ode zijn - zoveel mogelijk duidelijkheid heeft over de slagingskansen van dat plan. En dat de uiteindelijke formele vergunningprocedure bijgevolg sneller en soepeler verloopt, binnen de wettelijke termijn van 8 weken.

Vergunningen en meldingen APV

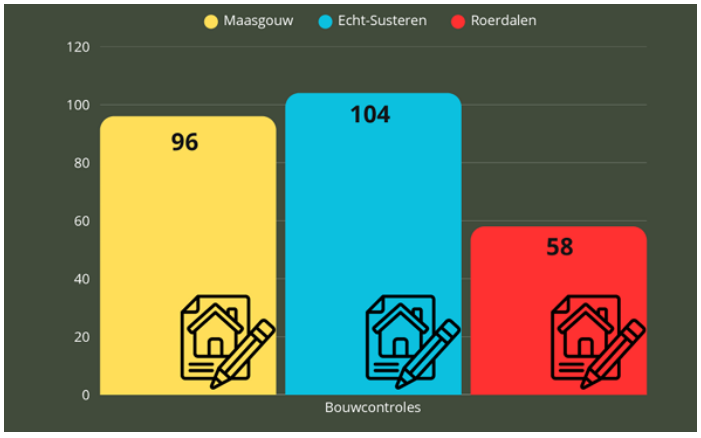
Het betreft hier de afhandeling van vergunningen en meldingen op grond van de APV (evenementen, reclame, exploitatie, sluitingsuur, venten, stoken, kledinginzameling, etc.) en enkele bijzondere wetten (bijv. Wegenverkeerswet, Alcoholwet). In 2020 en 2021 is het aantal af te handelen aanvragen en meldingen enorm gekelderd als gevolg van de Corona-crisis. In 2022 en 2023 bleven de aantallen APV-aanvragen nog steeds wat achter bij de raming, maar sinds 2024 is er sprake van stevig herstel. Er worden weer veel evenementen georganiseerd en in de horeca is ook weer sprake van meer activiteit. Bij de capaciteitsberekening is rekening gehouden met de impact van de vele recente wijzigingen in de APV's van de drie gemeenten (bijvoorbeeld de problematiek met betrekking tot de verhuurvergunning/exploitatievergunning in verband met huisvesting van arbeidsmigranten), alsmede met de toenemende aandacht voor de Bibob-toets. Voor 2026 wordt dezelfde raming aangehouden als in het uitvoeringsprogramma 2025.

Leges
De legesinkomsten waren in 2025 wederom torenhoog, MER-breed bijna € 3.500.000. Deze enorm hoge legesinkomsten zijn niet alleen het gevolg van het hoge aantal bouwplannen, maar zeker ook van de omvang en complexiteit van die bouwplannen. Immers, hoe groter het bouwplan, hoe hoger het in rekening te brengen legesbedrag.
Voor de inschatting van het aantal omgevingsvergunningen voor 2026: zie de toelichting op de vorige pagina. Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet is nog altijd veel onzeker. Om die reden hebben gemeenten ervoor gekozen om de geraamde legesinkomsten 2026 op een vergelijkbaar niveau te houden als de geraamde inkomsten 2025.

Toezicht bouwen
Nadat de omgevingsvergunning bouwen is verleend en de initiatiefnemer is begonnen met bouwen, wordt toezicht gehouden op de bouwactiviteiten. Bouwwerken met lage risico's (kleine particuliere verbouwingen zoals aanbouwen, garages, overkappingen en dakkappellen, etc) - de Gevolgklasse 1 bouwwerken uit de Wkb - worden niet gecontroleerd. Op 1 januari 2024 is de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking getreden. De wet leidt er - kort gezegd - toe dat een groot deel van het gemeentelijk bouwtoezicht overgaat naar de private sector (via een systeem van particuliere kwaliteitsborgers). De wet kent een gefaseerde inwerkingtreding. De 1e fase betreft de zogenoemde Gevolgklasse 1 bouwwerken (particuliere bouwwerken), later volgen nog Gevolgklasse 2 (risicovolle bouwwerken zoals appartementencomplexen en industriële bouwwerken) en Gevolgklasse 3 (zeer grote bouwwerken, komen niet of nauwelijks voor in MER-gebied).

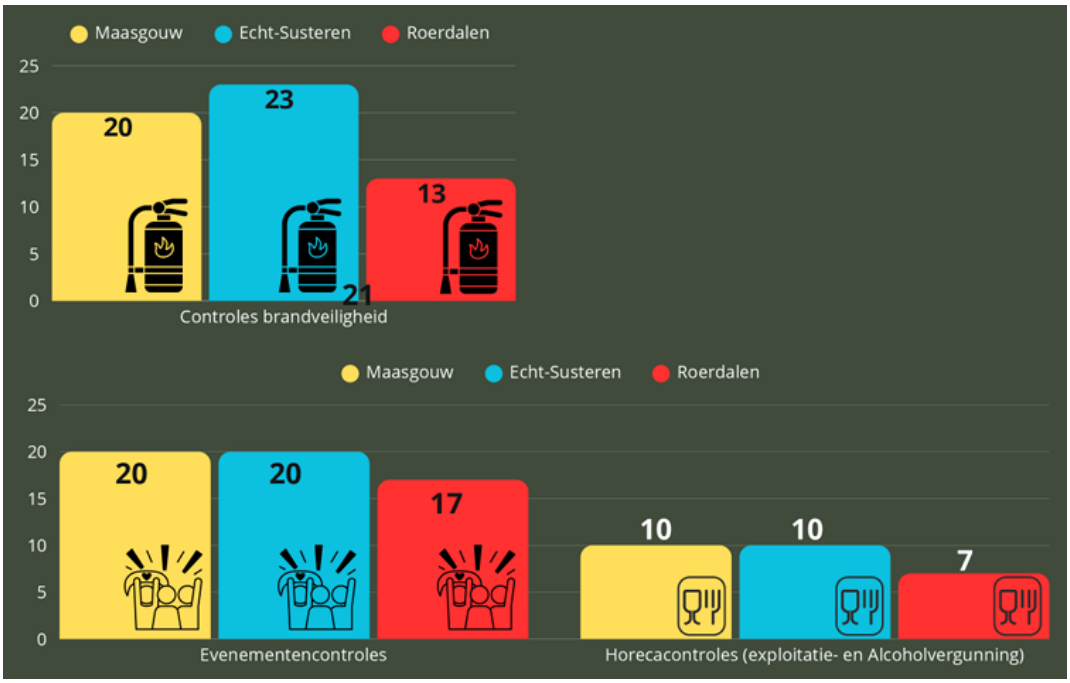
Daarbij geldt voorlopig ook nog eens een uitzondering voor de reikwijdte in fase 1: kleine particuliere verbouwingen vallen voorlopig niet onder de Wkb en genieten daarmee nog regulier gemeentelijk bouwtoezicht (gelet op beperkte risico's uitsluitend bij klachtmeldingen). Nieuwbouw valt wèl onder de Wkb, toezicht op nieuwbouwwoningen vindt dan ook alleen nog steekproefsgewijs plaats dan wel naar aanleiding van klachten of in overleg met de kwaliteitsborger. Toezicht vindt aldus nog enkel plaats bij de bouwwerken uit Gevolgklasse 2 van de Wkb, bouwwerken met hoge risico's op het gebied van constructieve veiligheid en brandveiligheid (grote bedrijfspanden, gebouwen met een intensieve gebruiksfunctie, appartementen).
De Wkb brengt eveneens nieuwe werkzaamheden met zich mee: het beoordelen en verwerken van de bouwmelding, het borgingsplan en het dossier bevoegd gezag. Per saldo lijkt de impact op het totaal aan werkzaamheden bij de MER-OD niet heel groot. Opgeteld bij de onzekerheid omtrent de economische situatie in de bouwsector, de woningbouwopgave, het stikstofdossier en de effecten van de Omgevingswet, wordt voor 2026 het aantal geraamde bouwcontroles gelijk gehouden aan de aantallen/UP-raming 2025.
Door de toegenomen hoeveelheid bouwklachten en de intensievere deelname vanuit bouwtoezicht aan gemeentelijke projecten (aanpak onrechtmatige bewoning recreatiewoningen, aanpak Ondermijning/ACT! of andere thema- of gebiedsgerichte handhavingsprojecten) is de hoeveelheid werkzaamheden groter dan de beschikbare capaciteit. In bestuurlijke afstemming met de drie

gemeenten wordt in 2026 onderzocht of uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk is, dan wel wordt gekozen voor herprioritering van de werkzaamheden.

Toezicht milieu en energie
De taken met betrekking tot het toezicht op de milieuregels worden per 1 april 2026 overgedragen naar de ODNML. Met deze taakoverdracht gaat ook de overdracht van de betreffende formatie gepaard. De ODNML zal deze taken in mandaat voor de drie MER-gemeenten gaan uitvoeren en doet dat ook op basis van een jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma. Een en ander betekent dat deze taken in dit Uitvoeringsprogramma van de Omgevingsdienst van SC MER niet meer hoeven te worden opgenomen. Datzelfde geldt voor het energietoezicht.

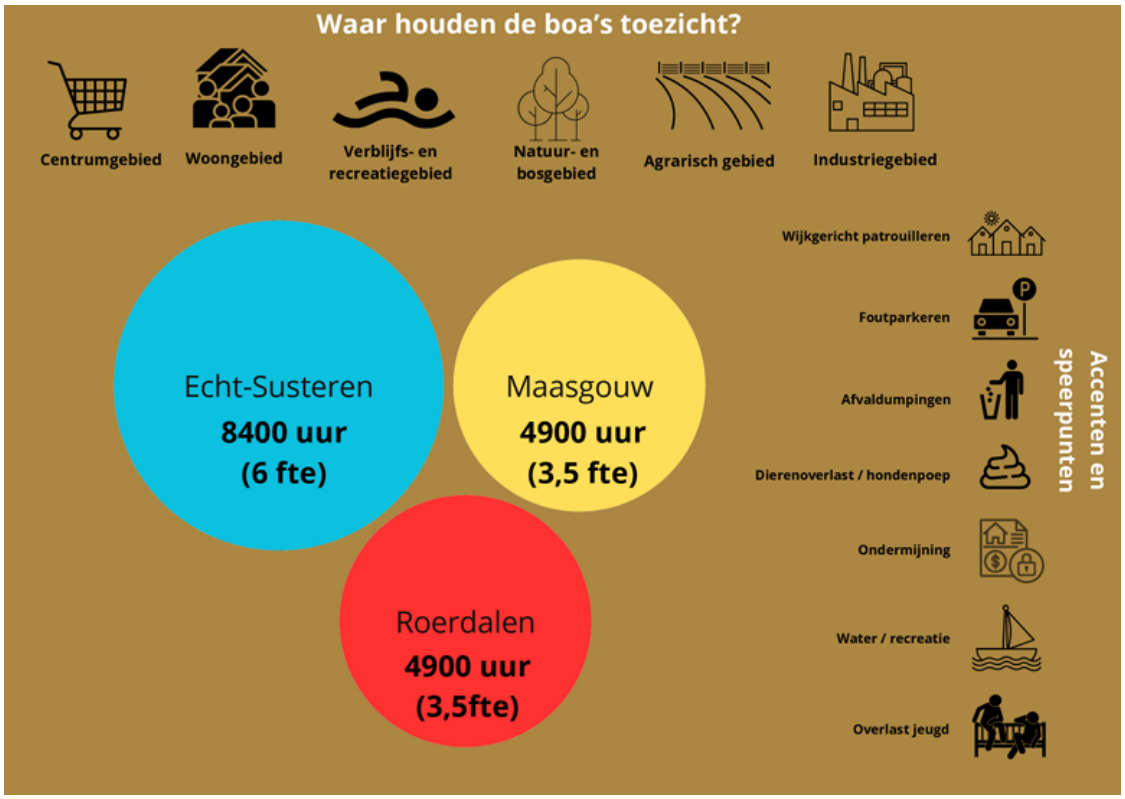
Toezicht brandveiligheid
Door de toezichthouders brandveiligheid van de MER-OD wordt jaarlijks een aantal bedrijven/instellingen integraal gecontroleerd, met het accent op brandveiligheid. Het betreft hier bedrijven en instellingen die een verhoogd risico op het gebied van brandveiligheid hebben, merendeels gebouwen waarin een zorg- of onderwijsfunctie is gehuisvest. Voor 2026 zal het accent van de controles weer vooral liggen op de zorg-, onderwijs-, horeca-, kamerverhuur- en kantoorbranche. Daarnaast adviseren de specialisten brandveiligheidstoezicht ook bij de uit te voeren bouw-, milieu- en evenementencontroles.

Toezicht evenementen en horeca
In 2026 wordt ook weer een aantal evenementen gecontroleerd. De MER-OD zal tijdens de controles vooral letten op de veiligheidsaspecten rondom evenementen. Er wordt vooral gecontroleerd bij de (wat grotere, risicovollere) B-evenementen, maar ook zullen er enkele kleinere A-evenementen worden bezocht. Daar waar nodig vindt bij de uitvoering van deze toezichtstaak afstemming met de politie en Veiligheidsregio plaats. Ook worden in 2026 wederom enkele horecagelegenheden gecontroleerd op de benodigde exploitatie- en Alcoholvergunning. Deze horecacontroles gaan immers niet mee 'over' naar de ODNML.

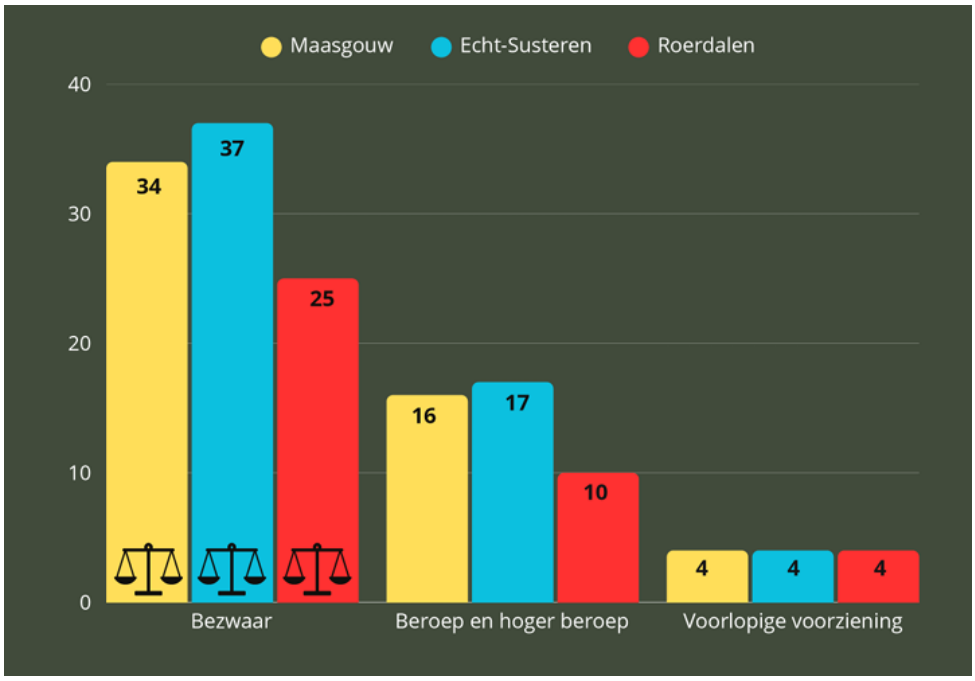

Gebiedsgericht toezicht (boa's)
In 2015 is een start gemaakt met gebiedsgericht toezicht. Dit betekent dat toezichthouders/ BOA's meer en goed zichtbaar aanwezig zijn in aangewezen gebieden. Dit om toezicht uit te oefenen en waar nodig handhavend op te treden op basis van bestuurlijk bepaalde speerpunten. Hieronder is aangegeven in welke gebieden de boa's toezicht houden. De boa's werken in diensten en altijd in duo's. De afgelopen jaren is gebleken dat de centrum- en woongebieden steeds meer uren vragen als gevolg van de ingediende meldingen. Het aantal boa-meldingen is de afgelopen jaren substantieel gestegen. Daarin speelt de verbeterde digitale toegankelijkheid (Fixi app) een grote rol. Door deze

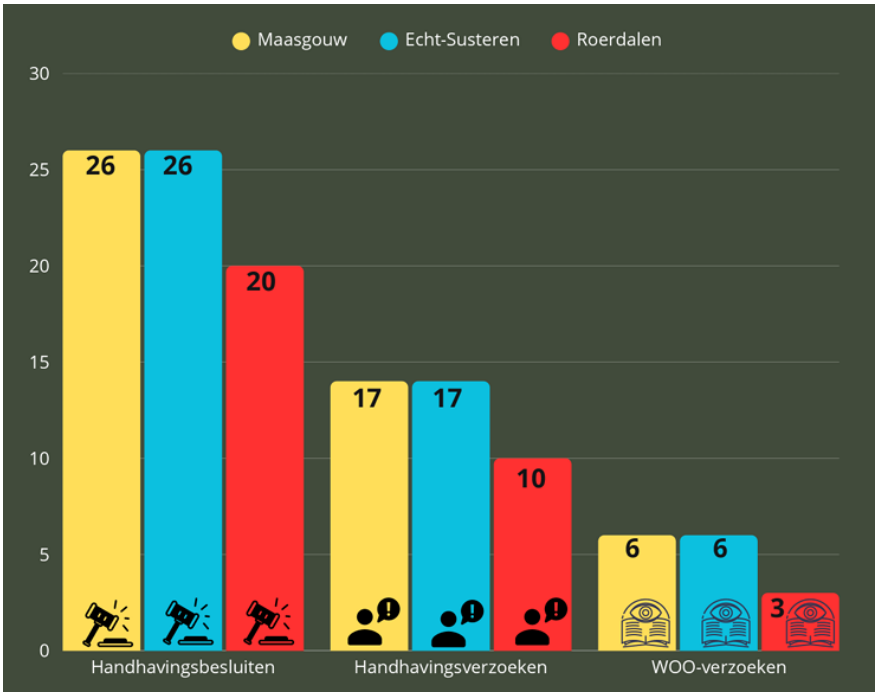
klachten zijn de boa's automatisch meer in deze gebieden aanwezig en blijft er relatief minder tijd over voor de andere gebieden. De drie gemeenten hebben mede om bovenstaande redenen de afgelopen jaren extra boa-toezicht gevraagd aan de MER-OD. Het boa-toezicht wordt – afhankelijk van de specifieke gemeentelijke wensen – ingezet voor meer zichtbaarheid in de wijken en nabij scholen, toezicht op het honden- en/of afvalbeleid, toezicht in natuurgebieden, controles op toerisme gerelateerde overlast (met name op of aan het water) en controles op illegaal parkeren. Daarnaast nemen boa's ook steeds meer deel aan allerlei handhavingsprojecten (o.a. aanpak ondermijning, Maasplassen-actie of anderszins thema-gestuurd) en nemen ze deel aan het periodieke verkeersoverleg met gemeente en politie. Ook wordt er steeds meer flexibiliteit gevraagd van de boa's, bijvoorbeeld in de avonduren, het weekend en bij evenementen.
Vanuit het Rijk zijn extra middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor boa-toezicht in de openbare ruimte, de zogenoemde Du-uitkering.

Bezwaar en beroep/hoger beroep
Burgers en bedrijven die het niet eens zijn met besluiten kunnen bezwaar en beroep instellen. Ook bij bezwaar-en beroepsprocedures worden de mogelijkheden verkend van (pre-)mediation.
De in 2025 ingekomen aantallen bezwaren en beroepen lagen in de drie gemeenten op of net boven de raming. Per saldo zijn er wel beduidend meer bezwaren ingekomen, maar daarbij zat een aantal zaken waartegen meerdere bezwaarschriften zijn ingediend. Dat is niet per sé een reden om de raming naar boven bij te stellen. Bovendien zijn jaarlijkse fluctuaties in het aantal juridische procedures een vast gegeven. Het gaat hier immers om een zogenoemd vraag-gestuurd product. Bezwaren en beroepen komen binnen en moeten worden afgehandeld, daar is geen keuze in te maken. De effecten van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen die op 1 januari 2024 in werking treden zijn nog onvoldoende concreet om rekening mee te houden. Mogelijk dat dit in de toekomst leidt tot meer of nu juist minder bezwaar- en beroepsprocedures. Deze mogelijke 'trend' effecten zullen pas over een jaar of twee daadwerkelijk zichtbaar worden. In dit uitvoeringsprogramma 2026 is de raming om bovengenoemde redenen gelijk gehouden aan de raming van 2025.

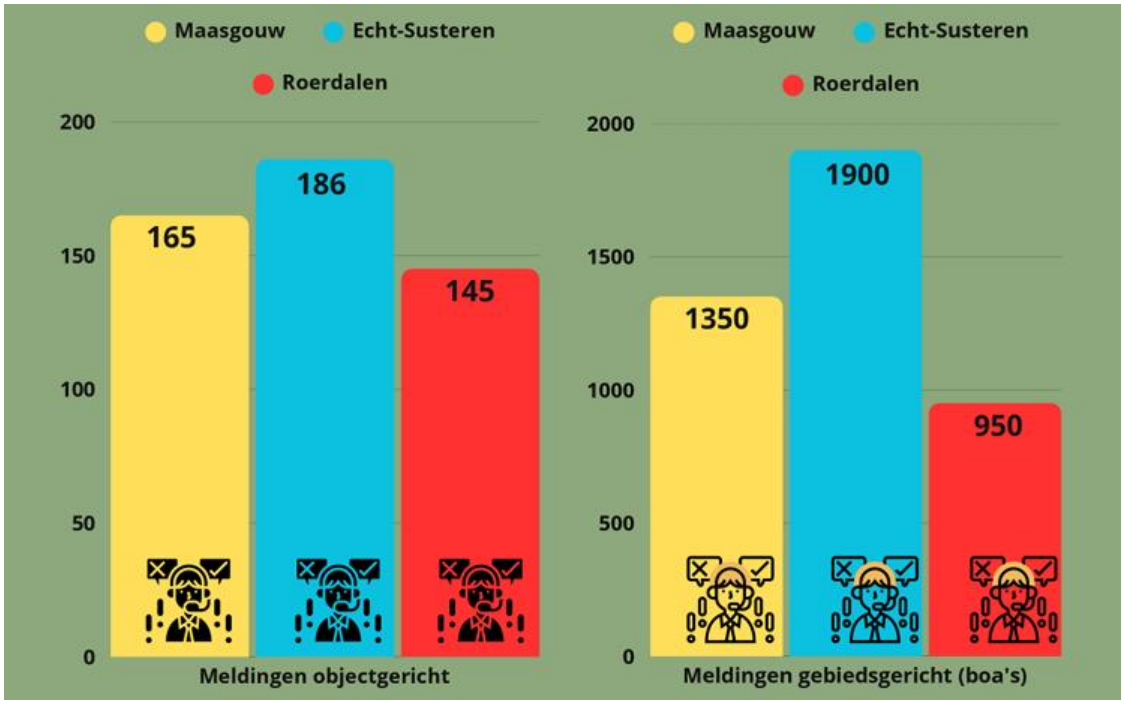
Handhaving
Handhavingsbesluiten worden genomen als een verzoek om de overtreding op te heffen niet tot het gewenste resultaat leidt. De meest voorkomende handhavingsbesluiten zijn last onder dwangsom en last onder bestuursdwang (waaronder de bouwstoplegging). Het aantal handhavingsbesluiten lag in

2025 stevig boven de raming, een trend die al enige jaren zichtbaar is. Reden om de raming in dit UP 2026 met 15% per gemeente naar boven bij te stellen. De inspanningen op het gebied van (pre-)mediation en buurtbemiddeling werpen af en toe vruchten af. Elke zaak die middels (pre)mediation kan worden opgelost, is pure winst, ondanks de hoge tijdsinvestering die hiermee meestal gepaard gaat. Een belangrijke ontwikkeling is de steeds toenemende aandacht voor bestuursrechtelijke handhaving bij overtredingen in het openbaar gebied (boa domein 1 handhaving). De Omgevingsdienst heeft met ingang van 2026 een jurist aangesteld (uitbreiding formatie), die specifiek is gekoppeld aan het boa-team ter ondersteuning van deze bestuursrechtelijke aanpak (van bijvoorbeeld afvaldumpingen).

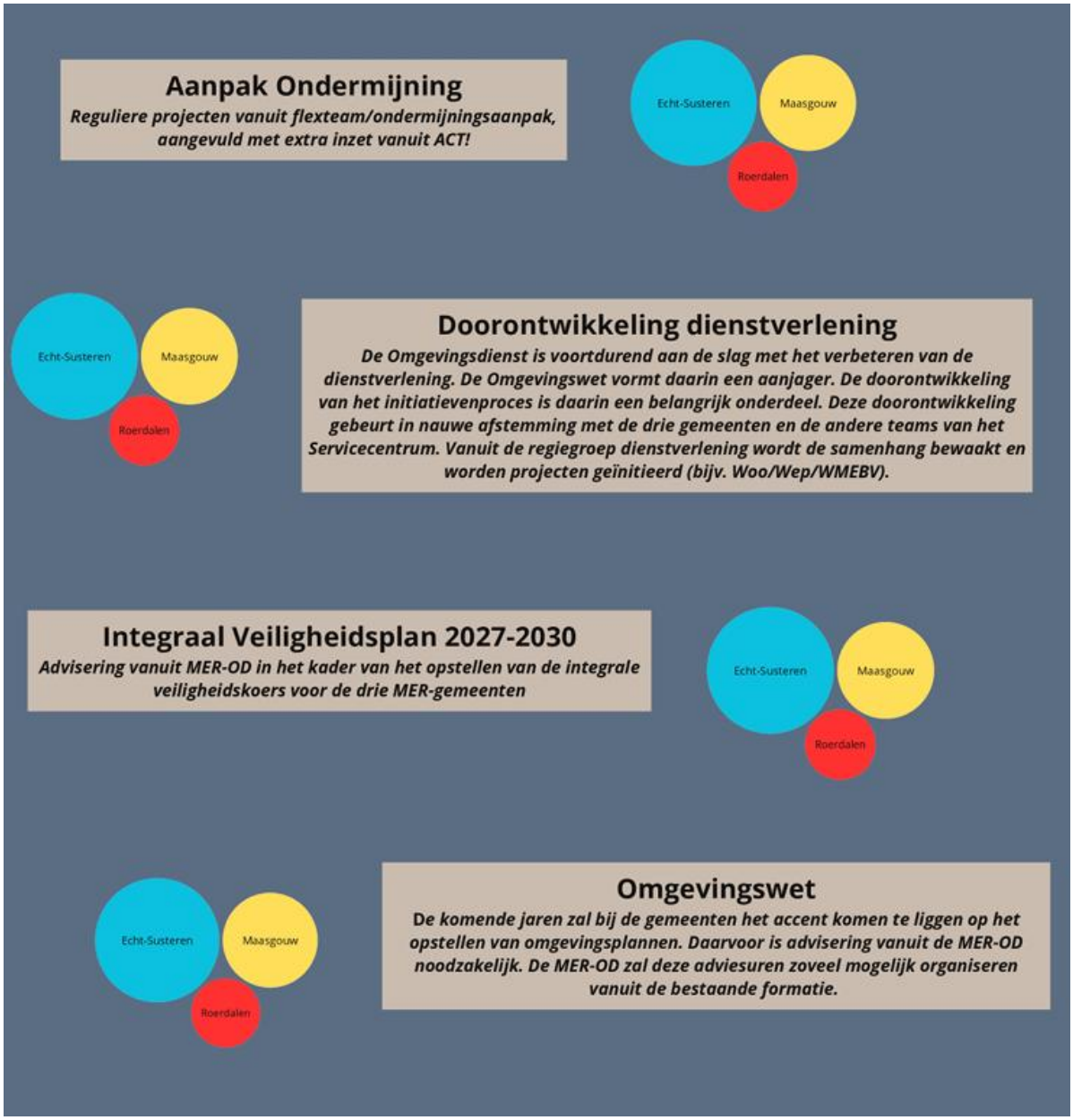
Klachtmeldingen
Klacht/meldingen vallen uiteen in de zogenoemde objectgerichte klacht/meldingen (illegaal bouwen, milieuklachten of klachten over brandveiligheid) en gebiedsgerichte klacht/meldingen (de meldingen

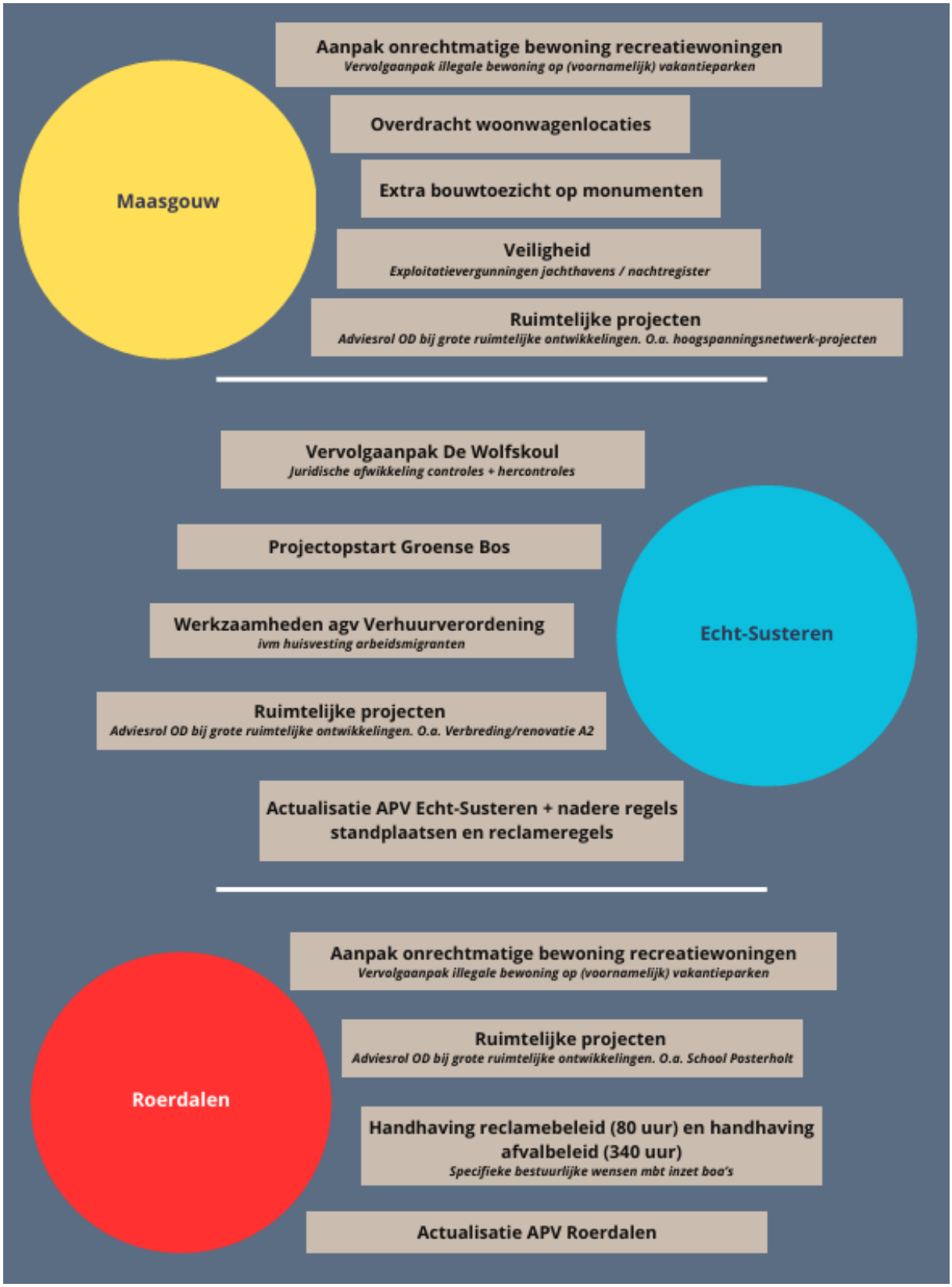
voor de boa's). Het aantal klacht/meldingen is de afgelopen jaren gestaag toegenomen. Dat geldt met name voor de meldingen over (vermeend) illegaal bouwen en het aantal geluidsklachten hoog (variërend van burenoverlast tot bedrijfsmatige geluidsoverlast). Het aantal 'bouwmeldingen' is zelfs sterk gestegen in de afgelopen twee jaar. De afhandeling van deze meldingen over (vermeend) illegaal bouwen heeft stevige impact op de capaciteit van het bouwtoezicht bij de MER-OD. Opgeteld bij alle andere taken - zie het onderdeel Bouwtoezicht in dit Uitvoeringsprogramma - is er sprake van méér werkzaamheden dan waarvoor capaciteit aanwezig is. Dat vraagt om ofwel uitbreiding van formatie dan wel het stellen van prioriteiten. Hierover zal in Q1-2026 het bestuurlijke gesprek plaatsvinden. De geluidklachten worden, net als alle andere milieugerelateerde klachten, na 1 april 2026 behandeld door de ODNML. De 'plus' op het bouwtoezicht en de 'min' op het milieutoezicht hebben een neutraliserend effect. In dit Uitvoeringsprogramma 2026 is de raming van het aantal objectgerichte klacht/meldingen gelijk gehouden aan 2025.

Ook het aantal gebiedsgerichte boa-meldingen (zoals hondenpoep, afval, stoken, dierenoverlast, verkeer/parkeren, overlast hangjongeren) is in 2025 wederom sterk toegenomen, zelfs bijna verdubbeld. Deze toename heeft veel te maken met de in 2024 en 2025 sterk verbeterde toegankelijkheid van de Fixi app. Dit maakt het doen van meldingen openbare ruimte door burgers van de drie MER-gemeenten beduidend gemakkelijker. De boa-meldingen worden opgepakt binnen de per gemeente afgesproken uren van het gebiedsgerichte toezicht, dat de boa's van de MER-OD voor de drie gemeenten uitvoeren. Daarover kan nog worden verwezen naar het onderdeel gebiedsgericht toezicht in dit Uitvoeringsprogramma. Daar is beschreven dat de drie MER-gemeenten sinds 2023 structureel méér boa-uren beschikbaar hebben. Dat geeft uiteraard ook de gewenste extra ruimte voor het oppakken van de vele klacht/meldingen.

Projecten
Naast de reguliere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, worden in 2026 projecten uitgevoerd. Een groot deel van deze projecten wordt MER-breed uitgevoerd, waardoor capaciteit en middelen efficiënt kunnen worden ingezet. Daarnaast zijn er per gemeente lokale projecten. Sommige projecten zijn reeds gestart in 2025 (of zelfs al eerder) en lopen door in 2026 of worden in 2026 afgerond. Ook start in 2026 een aantal nieuwe projecten. Op deze pagina zijn de gezamenlijke projecten weergegeven. Op de volgende pagina staan de individuele projecten en specifieke accenten per gemeente aangeduid. Deze projecten kunnen grotendeels binnen de beschikbare formatie van de Omgevingsdienst worden uitgevoerd. Bij excessieve ureninzet of wanneer dit wordt voorzien, wordt dit afgestemd met de betreffende gemeente, zodat – indien nodig – maatwerkafspraken kunnen worden gemaakt of aanvullende middelen beschikbaar kunnen worden gesteld. Op voorhand is een knelpunt aan de orde bij de inzet vanuit bouwtoezicht in de projecten 'Aanpak onrechtmatige bewoning recreatiewoningen' en 'Aanpak Ondermijning/ACT'. Nadere bestuurlijke afspraken zijn in 2026 nodig om voor dit taakonderdeel bouwtoezicht prioriteiten te stellen of tot uitbreiding van de formatie over te gaan.

Maasgouw
Aanpak onrechtmatige bewoning recreatiewoningen
Vervolgaanpak illegale bewoning op (voornamelijk) vakantieparken
Overdracht woonwagenlocaties
Extra bouwtoezicht op monumenten
Veiligheid
Exploitatievergunningen jachthavens / nachtregister
Ruimtelijke projecten
Adviesrol OD bij grote ruimtelijke ontwikkelingen. O.a. hoogspanningsnetwerk-projecten
Vervolgaanpak De Wolfskoul
Juridische afwikkeling controles + hercontroles
Projectopstart Groense Bos
Werkzaamheden agv Verhuurverordening
ivm huisvesting arbeidsmigranten
Ruimtelijke projecten
Adviesrol OD bij grote ruimtelijke ontwikkelingen. O.a. Verbreding/renovatie A2
Echt-Susteren
Actualisatie APV Echt-Susteren + nadere regels standplaatsen en reclameregels
Aanpak onrechtmatige bewoning recreatiewoningen
Vervolgaanpak illegale bewoning op (voornamelijk) vakantieparken
Ruimtelijke projecten
Adviesrol OD bij grote ruimtelijke ontwikkelingen. O.a. School Posterholt
Roerdalen
Handhaving reclamebeleid (80 uur) en handhaving afvalbeleid (340 uur)
Specifieke bestuurlijke wensen mbt inzet boa's
Actualisatie APV Roerdalen

Benodigde capaciteit Omgevingsdienst 2026
Er is op basis van de in de vorige paragrafen aangeduide werkzaamheden berekend welke capaciteit bij de MER-OD nodig is om in het jaar 2026 de wettelijke taken en de projecten binnen het VTH-werkveld (vergunningen, toezicht en handhaving) te kunnen uitvoeren. Die benodigde capaciteit wordt in de hieronder uitgewerkte tabel vergeleken met de beschikbare (vaste) personele capaciteit van de MER-OD. Die beschikbare capaciteit bedraagt 83,64 fte. De formatie is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Dat heeft onder meer met de formatieoverdracht in verband met de overdracht van milieutaken naar de ODNML te maken, alsmede met enkele nieuwe formatieplaatsen (regelanalist, adviseur ketensamenwerking milieu, uitbreiding boa's en juristen) en met de afbouw van inhuur ten gunste van vast personeel. Een en ander is vastgelegd in de Kadernota 2026 van het Servicecentrum MER en is ook vertaald in de begroting 2026 en de begrotingswijziging 2026-1, zie paragraaf hierna.

Taakonderdeel	Benodigd UP'26 (in fte's)	Beschikbare vaste formatie (Kadernota/begroting) in fte's)	Verschil
Vergunningverlening bouwen/ro/aanleg/kap/mon/sloop	7,93	7,93	0
Advisering brandveiligheid/constructie/culthist/-archeol/welstand)	7,15	7,15	0
Administratie	4,65	4,31	-0,34
Vergunningverlening apv/bijzondere wetten + markten/kermissen	5,22	5,67	0,45
Toezicht bouwen/ro/sloop/brandveiligheid	7,67	6,67	-1
Toezicht gebiedsgericht/evenementen (boa's)	13	13	0
Advisering juridisch (bezwaar/beroep + handhaving)	14,1	14,94	0,84
Dienstverlening	7,89	8	0,11
Extra inzet VTH-doelen: Doorontwikkeling dienstverlening	1,67	2,56	0,89
Extra inzet VTH-doelen: Kwaliteit	5,34	5,34	0
Extra inzet VTH-doelen: Adviseur ketensamenwerking milieu	0,5	0,7	0,2
Extra inzet VTH-doelen: Regelanalist	0,7	0,7	0
Stuurlaag	8,67	8,67	0
Totaal	**83,49**	**85,64**	**2,15**
Waarvan:			
Maasgouw	**29**		
Echt-Susteren	**34,8**		
Roerdalen	**19,7**		

Borging middelen ter uitvoering van het Uitvoeringsprogramma 2026
In de begroting 2026 van de MER-OD zijn de middelen opgenomen die nodig zijn voor de uitvoering van de taken zoals opgenomen in dit UP. Zie hieronder de afdruk uit paragraaf 2.4 van de begroting van het Servicecentrum MER 2026. Deze bedragen linken 1-op-1 aan de bedragen die beschikbaar zijn in de gemeentelijke begrotingen 2026.
Deze begroting 2026 is middels begrotingswijziging BW 2026-1 bijgesteld op basis van de vastgestelde Kadernota 2027. Daarmee is financiering van de formatie die nodig is om de taken uit dit Uitvoeringsprogramma adequaat te kunnen uitvoeren geborgd. De MER-OD zal de benodigde formatie voor de uitvoering van de in dit Uitvoeringsprogramma opgenomen taken organiseren met de genoemde vaste formatie en daar waar nodig met inzet vanuit de flexibele schil (ook die middelen zijn beschikbaar in de begroting).

OMGEVINGSDIENST		Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijzigingen t/m 2025-1	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vergunningen	Omgevingscommissie	24.838	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	Externe adviseurs	49.922	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	Inhuur flexibele schil	1.653.362	0	0	0	0	0
	Proceskosten	18.732	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Totaal	**1.746.854**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**	**90.000**
Toezicht & Handhaving	Autokosten/Lease auto's	34.233	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
	Totaal	**34.233**	**95.000**	**95.000**	**95.000**	**95.000**	**95.000**
Personeel	Kosten Personeel	6.603.310	9.034.399	9.203.963	9.203.963	9.203.963	9.203.963
	Overige personeelskosten	323.400					
	Stelpost langdurig ziekteverzuim						
	Stelpost onvoorzien		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	Stelpost RUD ontwikkelingen		50.000				
	Totaal	**6.926.710**	**9.134.399**	**9.253.963**	**9.253.963**	**9.253.963**	**9.253.963**
Doorbelasting	Doorbelasting bedrijfsvoering	2.247.564	2.124.586	2.216.148	2.192.593	2.192.593	2.192.593
	Bijdrage Maasgouw	-814.067					
	Bijdrage Echt-Susteren	-891.834					
	Bijdrage Roerdalen	-541.663					
	Totaal	**0**	**2.124.586**	**2.216.148**	**2.192.593**	**2.192.593**	**2.192.593**
Huisvestingskosten Maasgouw			183.663	183.663	183.663	183.663	183.663
	Totaal	**0**	**183.663**	**183.663**	**183.663**	**183.663**	**183.663**
Totale lasten		**8.707.797**	**11.627.648**	**11.838.774**	**11.815.219**	**11.815.219**	**11.815.219**
Bijdrage gemeenten	Maasgouw	2.526.622	3.032.430	3.209.916	3.209.916	3.209.916	3.209.916
	Echt-Susteren	2.767.984	3.831.720	3.838.812	3.838.812	3.838.812	3.838.812
	Roerdalen	1.681.158	2.081.909	2.016.894	2.016.894	2.016.894	2.016.894
Doorbelasting	Doorbelasting Maasgouw		716.410	783.187	774.862	774.862	774.862
	Doorbelasting Echt-Susteren		878.304	905.075	895.455	895.455	895.455
	Doorbelasting Roerdalen		529.872	527.886	522.276	522.276	522.276
Overige baten	Inkomsten RUD / Acad.	183.384	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
	Detachering personeel	70.805					
	Totaal	**7.229.953**	**11.170.645**	**11.381.771**	**11.358.216**	**11.358.216**	**11.358.216**
Bijdrage huisvesting	Maasgouw		61.931	64.907	64.907	64.907	64.907
	Echt-Susteren		75.926	75.008	75.008	75.008	75.008
	Roerdalen		45.806	43.749	43.749	43.749	43.749
	Totaal	**0**	**183.663**	**183.663**	**183.663**	**183.663**	**183.663**
UP	Maasgouw	322.651					
	Echt-Susteren	693.060					
	Roerdalen	188.793					
	Totaal	**1.204.504**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdrage VVGB	Maasgouw	171.490	171.490	171.490	171.490	171.490	171.490
	Echt-Susteren	70.048	70.048	70.048	70.048	70.048	70.048
	Roerdalen	31.802	31.802	31.802	31.802	31.802	31.802
	Totaal	**273.340**	**273.340**	**273.340**	**273.340**	**273.340**	**273.340**
Totale baten		**8.707.797**	**11.627.648**	**11.838.774**	**11.815.219**	**11.815.219**	**11.815.219**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bestuurlijke restrisico's
De overheid kan niet alles gelijktijdig uitvoeren. Op basis van een probleemanalyse zijn prioriteiten gesteld. In dit hoofdstuk leest u dat dit, gelet op het bestuurlijke restrisico, zorgvuldig en gemotiveerd is gebeurd.
Hieronder wordt per beleidsveld toegelicht welke keuzes er zijn gemaakt. Daar waar er kwalitatieve of kwantitatieve keuzes zijn gemaakt die afwijken van een landelijke norm is er sprake van een bestuurlijk restrisico. Met de vaststelling van dit programma accepteert het bestuur die risico's.
Daarnaast wordt bij een aantal taakvelden ingegaan op de risico's op het gebied van arbeidsmarktkrapte. Het werkveld 'omgevingsrecht' heeft daar momenteel namelijk nagenoeg over de volle breedte last van. Het vinden van deskundig personeel is een nieuwe uitdaging voor veel gemeentelijke VTH-afdelingen, en dus ook voor de MER-OD.
Achter de kop van elk taakveld staat een metertje waarmee snel zichtbaar is of er sprake is van een laag (groen), gemiddeld (oranje) of hoog (rood) restrisico.
Voor de wijze waarop met de financiële consequenties van mogelijke extra benodigde capaciteit wordt omgegaan, wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

Vergunningverlening bouwen
Het restrisico is gemiddeld. Dat heeft te maken met de combinatie van hoge werkdruk (zeer hoge aantallen omgevingsvergunningen) en de enorme krapte op de arbeidsmarkt die zich de afgelopen jaren heeft gemanifesteerd. Hierdoor is een kwalitatieve aanvulling van de formatie, in tijden waarin die zeer gewenst is, erg lastig.
Een en ander heeft in de afgelopen jaren – mét bestuurlijke rugdekking – al geleid tot enkele (tijdelijke) ingrepen in de wijze van organiseren van dit taakveld. Daarnaast heeft de OD de uitdaging om de flexibele schil (inhuur) zoveel mogelijk af te bouwen en de vaste formatie op orde te brengen. Met de huidige arbeidsmarktkrapte is dat geen geringe opgave. Senior vergunningverleners zijn niet of nauwelijks beschikbaar. En dus moet worden geïnvesteerd in het opleiden van junior of medior medewerkers. En ook dat vergt weer een tijdsinvestering van de meer ervaren collega's. Desondanks doet de OD er alles aan om de dienstverlening aan de burgers en bedrijven van de MER-gemeenten op een zo hoog mogelijk niveau te houden. De klanttevredenheid lag ook in 2025 weer rond het cijfer 7.
De effecten van de per 1-1-2024 in werking getreden Omgevingswet en de daarmee gemoeide tijdsinvestering bij het team vergunningverlening zijn nog niet volledig duidelijk en daarmee nog niet optimaal te organiseren. Dat maakt ook de opgave voor 2026 extra uitdagend. De belasting voor medewerkers is hoog. Daar waar ingrepen in de kwaliteit van de uitvoering van de vergunningverlenende taken bij de MER-OD in 2026 desondanks nodig zouden zijn, wordt dit tijdig besproken met de gemeenten en verantwoordelijke portefeuillehouders. Een van de voorbeelden van een bestuurlijk afgestemde aanpassing in de vergunningprocessen is de introductie van het zogenoemde flitsvergunningproces (sinds najaar 2025). Dit flitsvergunningproces biedt een vereenvoudigde, verkorte verrgunningprocedure voor laag-risico bouwplannen. Dat betekent dat deze eenvoudige plannen niet meer aan alle regels worden getoetst, doch enkel aan de belangrijkste (met name omgevingsplan, constructie, brandveiligheid en welstand). De effecten van dit proces zijn veelbelovend. In 2026 wordt bezien in hoeverre dit proces qua reikwijdte nog kan worden uitgebouwd.
Het restrisico binnen dit taakveld is voor de andere, meer complexe bouwplannen laag, omdat binnen onze gemeente bouwplannen getoetst worden conform de wettelijk voorgeschreven bouwtechnische eisen. Daarnaast worden bouwplannen – voor zover relevant of wettelijk voorgeschreven – getoetst op allerlei specifieke aspecten, zoals cultuurhistorie en archeologie, groene wetgeving, bodem, geluid en externe veiligheid. Hiermee wordt voldaan aan de eisen uit de landelijke kwaliteitscriteria voor het bouwdeel van de omgevingsvergunning.

Vergunningverlening APV
Het restrisico is gemiddeld tot laag. Er is voldoende beschikbare capaciteit om de geplande werkvoorraad te kunnen uitvoeren waardoor er geen kwantitatieve en kwalitatieve keuzes zijn gemaakt. Wel wordt het werk steeds uitdagender, mede als gevolg van de toegenomen complexiteit bij vergunningen voor evenementen en de Bibob-regels. Ook de drie van elkaar afwijkende APV's van de MER-gemeenten maken het werk voor de APV-medewerkers niet zelden tot een uitdaging.

Toezicht objectgericht bouwen/slopen/ro
Op de eerste plaats dient te worden opgemerkt dat geen capaciteit voorhanden is om bestaande bebouwing te controleren m.u.v. toezicht vanuit het aspect brandveiligheid (zie pagina 11) en de integrale controles die plaatsvinden bij bedrijven (zie hierboven) en horecagelegenheden. Van belang bij het beschrijven van het restrisico bij toezicht bouwen/slopen/ro is dat de systematiek van het toezicht vanaf 2018 is gewijzigd. Voorheen werden alle bouwwerkcategorieën gecontroleerd, maar dan steeds slechts een bepaald percentage van het aantal verleende vergunningen in die betreffende bouwwerkcategorie. Dit had diverse nadelen (willekeur, nauwelijks planbaar, te veel toezicht naar laag-risico bouwwerken). In overleg met verantwoordelijke bestuurders is gekozen voor een andere systematiek. De risico-lage bouwwerken worden helemaal niet meer gecontroleerd en de risicovolle

bouwwerken worden 100% gecontroleerd. Per saldo heeft dat niet of nauwelijks invloed op de benodigde capaciteit, enkel de aandacht van het bouwtoezicht verplaatst zich. Daar komt wel bij dat – in het verlengde van de toename bij bouwvergunningverlening – ook bij bouwtoezicht sprake is van een toename van de benodigde capaciteit vanwege de verhoogde bouwactiviteit. Bestuurlijk is ervoor gekozen om dit meer gevraagd toezicht ook daadwerkelijk in te zetten. Dat betekent dat er als gevolg van de toegenomen bouwactiviteiten géén sprake is van toename van het restrisico. Dat restrisico blijft kwantitatief op het niveau van de voorgaande jaren, sterker nog: het restrisico daalt omdat het accent van het bouwtoezicht als gevolg van gewijzigde systematiek (zie hierboven) meer komt te liggen bij de risicovolle bouwwerken.
Kwalitatief is er – reeds bij de start van de OD – voor gekozen om de controles uit te voeren conform het Integraal Toezichtsprotocol (iTP). Ook deze werkwijze leidt tot beperking van de restrisico's, omdat het werken volgens het iTP betekent dat de bouwactiviteiten zoveel mogelijk per fase worden gecontroleerd en de bouwinspecteur derhalve meerdere keren aanwezig is op de betreffende bouwlocatie.
De impact van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is nog niet overeenkomstig de verwachting. Opgeteld bij de toenemende inzet van bouwtoezicht in gemeentelijke projecten (bijvoorbeeld aanpak ondermijning en illegale bewoning recreatiewoningen) en het toegenomen aantal bouwklachten is de druk op dit taakveld groot. Er zullen in 2026 bestuurlijke gesprekken plaatsvinden over het omgaan met deze werkdruk (prioriteiten stellen of capaciteit ophogen).

Toezicht openbare ruimte (boa's)
Bij het toezicht in de openbare ruimte is gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak. Dit vergroot de zichtbaarheid van de boa's. Tijdens dit gebiedsgerichte toezicht wordt aandacht gegeven aan de bestuurlijk gewenste lokale accenten en kunnen de klacht/meldingen worden afgehandeld. Met de door de MER-gemeenten in de afgelopen jaren mogelijk gemaakte uitbreiding van de boa-formatie bij de OD wordt het restrisico (bijvoorbeeld het niet adequaat kunnen afhandelen van alle klacht/meldingen) verder beperkt. De boa's Domein I verdelen hun beschikbare uren op basis van een weekrooster over een groot aantal gebieden (alle kernen, buitengebieden, recreatiegebieden, bos- en natuurgebieden en industrieterreinen van de gemeente).
Bij urgente klachten wordt direct gereageerd, maar het kan voorkomen dat zich op enig moment twee of meerdere urgente klachten of incidenten gelijktijdig voordoen. Op basis van een weging van het aanwezige risico bij de diverse situaties wordt dan een keuze gemaakt en bestaat de kans dat er niet of niet direct gereageerd kan worden op een klacht/incident.

Juridische taken
Het restrisico is laag omdat er geen kwantitatieve en kwalitatieve keuzes zijn gemaakt. Dat kan ook niet of nauwelijks, omdat er bij de meeste juridische producten sprake is van vraaggestuurde output (de gemeente/MER-OD heeft maw geen keuze, het product moet worden afgehandeld). De binnen de MER-OD beschikbare vaste capaciteit voor juridische werkzaamheden is ontoereikend om alle verwachte juridische dossiers af te kunnen handelen. Om die reden zal (beperkte) inzet van flexibele schil noodzakelijk zijn, ook in 2026. Zeker ook omdat met name de aantallen bezwaren en handhavingszaken de afgelopen jaren zijn toegenomen. Kleine kanttekening: de in onderhavig uitvoeringsprogramma opgenomen aantallen betreffen verwachtingen. Het kan zijn dat er in het geplande uitvoeringsjaar meer of minder juridische zaken op de gemeente afkomen.

Brandveiligheid
Het restrisico is beperkt omdat er gelet op de beschikbare capaciteit weliswaar kwantitatieve keuzes zijn gemaakt maar dat hierbij wel rekening is gehouden met de uitkomst van de probleemanalyse. Elk jaar wordt op grond van de genoemde risicoanalyse een controleprogramma samengesteld. Hierbij worden de gebouwen met een hoog risico tav brandveiligheid geprioriteerd. Hierbij gaat het vooral om sectoren als zorg, onderwijs/opvang, kantoren en industrie, gemeenschapshuizen en (andere) horeca. Daarnaast wordt tijdens de milieu(bedrijfs)controles ook gelet op het aspect brandveiligheid; bij excessen wordt in dat geval ook ingegrepen. Voor het concrete toezichtprogramma voor 2026 wordt verwezen naar betreffend onderdeel op pagina 11 van dit Uitvoeringsprogramma. Het aanwezige risico is dus vooral van kwantitatieve aard: er is jaarlijks maar beperkt capaciteit beschikbaar voor controles brandveilig gebruik, veel gebouwen worden bijgevolg maar één keer in de zoveel jaar bezocht.

Groene wetgeving
Deze taak is nog steeds betrekkelijk nieuw binnen het takenpakket van de gemeente. Met het inrichten van het specialisme groen/ecologie wordt (grotendeels) voldaan aan de landelijke kwaliteitscriteria 3.0 en kan binnen de OD worden voorzien in de door de gemeenten gewenste advisering op dit onderdeel. Met de nu opgenomen uren wordt adequaat voorzien in advisering op dit taakonderdeel. Het restrisico is dan ook laag. Wel staat er de afgelopen tijd extra druk op dit taakonderdeel als gevolg van de nieuwe woningbouwopgave in relatie tot het stikstofdossier.